

KÉPZÉSI REND

SZEMÉLYKÖZPONTÚ PSZICHOTERAPEUTA ÉS SZEMÉLYKÖZPONTÚ TANÁCSADÓ KÉPZÉS

I. BEVEZETÉS

A személyközpontú pszichoterápia a lélektanban a pszichoanalízis és a behaviorizmus mellett megjelenő „harmadik erő”, a humanisztikus pszichológia egyik fő pillére, melyet **Carl Rogers** dolgozott ki a negyvenes évek elején az Egyesült Államokban. Alapvetően nondirektív jellegű, fenomenológiai, az "itt és most"-ra fókuszáló **egyéni pszichoterápia**, azonban mint csoportpszichoterápia is létezik. Magyarországon leginkább a SOTE Pszichiátriai Klinikán **Tringer László** által bevezetett, a tanuláselméletek és a kognitív lélektan eredményeit is integráló reprezentáció honosult meg.

A jelen oktatási modell alapjait **Tringer László** rakta le a nyolcvanas évek elején. Tartalmi és formai jellemzőit részletesen **Tringer László és Pintér Gábor** dolgozták ki a nyolcvanas évek közepén indult, komplett módszerspecifikus képzettséget adó pszichoterápiás tanfolyamaik során. A kiképző csoportok tagjai nagyrészt **pszichiáterek és szakpszichológusok** voltak, ezekben vettek részt a hazai személyközpontú pszichoterápia későbbi jeles egyéniségei.

1987-ben alakítottuk meg a Személyközpontú Pszichoterápiás munkacsoportot a Pszichiátriai Társaság keretében, mely 2007-től önálló egyesületként, **Magyar Személyközpontú Pszichoterápiás és Tanácsadási Egyesület** néven folytatta munkáját. A módszer munkánk révén hivatalosan is elfogadottá vált a hazai pszichoterápiás szakmában. Az irányzat így már a Pszichoterápiás Tanács alapításában (1991) és a pszichoterápiás képzési és szakvizsgarendszer kidolgozásában is részt vállalt. Csaknem minden évben indítottunk teljes pszichoterápiás kiképző tanfolyamot, közel két évtizeden át **Pintér Gábor**, később **Kovács Dóra** programvezetése mellett, s ezzel párhuzamosan folytatódott a képzés fejlesztése is. Az egyesület időközben lehetőséget adott a **PCAI franciaországi képzésében** kiadott tanúsítványok honosítására. Az így csatlakozó kollegáink újabb színfoltot hoztak egyesületünk szakmai életébe. Képzésünk egyik szakiránya a hazai ráépített **pszichoterápiás szakvizsga rendszer** része, az Egyesület a személyközpontú pszichoterápiás módszerspecifikus **képzés egyetlen hazai képzőhelye**.

A jelen képzési rend alapját a három évtized oktatási tapasztalatait egybefogó, a hazai pszichoterápiás szabályozás és az európai modelleket figyelembe vevő **2013-as** tanulmányi rendünk képezi, amelyet az akkori **Tanulmányi Bizottság** (*Kovács Dóra, Pintér Gábor, Tóth Erika*) dolgozott ki valamennyi kiképző bevonásával.

II. ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

1. Az Egyesület **csak azokért a képzésekért vállal szakmai felelősséget, melyeket az Egyesület valamely kiképzője** (az Egyesület tagja) a Képzési Rend alapján és betartásával folytat. A képzéseket azok indulásakor a kiképzők kötelesek a Tanulmányi Bizottságnál (továbbiakban:TB) bejelenteni. Csak ilyen képzések sikeres befejezése után adható ki az Egyesület hivatalos tanúsítványa a képzés elvégzéséről. A TB a kiképzettekről naprakész regisztert vezet, melyet a következő TB-nek hiánytalanul átad.
2. A képzés célja **személyközpontú pszichoterapeuták és személyközpontú tanácsadók** módszerspecifikus képzése. A kétféle képzés egy-egy szakirányon folyik. A közös szakmai tartalom megszerzésében egyes csoportokban és külön-külön is képződhetnek a pszichoterapeuta és a tanácsadási szakirány hallgatói.
3. A teljes személyközpontú módszerspecifikus képzés **több éves, több modulból álló folyamat**, a későbbiekben részletezett elemekkel és keretekkel. A sajátélményű (Rogers) önismereti csoport elvégzése a képzés megkezdésének egyik alapfeltétele. Célja a mentálhigiénés-önismereti fejlődés, a rogersi csoport támogató közegében. A képzésbe lépő, a képzési célnak megfelelő feltételek figyelembevételével a képzési kínálatból szabadon választja meg kiképzőit, akiknél adott képzési modulban tanulni szeretne.
4. **A személyközpontú pszichoterápiás módszerspecifikus képzésbe** olyan kollegák jelentkezhetnek, **akik szakorvosi vagy klinikai szakpszichológusi** végzettséggel rendelkeznek vagy alapidplomájuk alapján jogosultak lehetnek ezek megszerzésére.
5. **A személyközpontú tanácsadók képzésére a legalább BA diplomával rendelkező humán segítő foglalkozásúak** jelentkezhetnek.
6. Fontos kiemelnünk, hogy módszerspecifikus **személyközpontú pszichoterápiás tevékenységet csak személyközpontú pszichoterapeuta** végezhet Magyarországon.
7. **A személyközpontú tanácsadói képzés** a személyközpontú módszer alkalmazására készít fel **az alapidiploma által meghatározott kompetenciaterületen belül**. A képzés elvégzése nem ad alapvetően új szakmai jogosultságot, pszichoterápiás vagy egyéb szakpszichológusi tevékenység végzésére nem jogosít, hanem a **saját segítő foglalkozása keretében teszi lehetővé a személyközpontú módszer alkalmazását**, támogató, erőforrásokat feltáró és életminőséget javító céllal.
8. **A személyközpontú pszichoterápiás képzés kiképzői** pszichoterapeuta szakvizsgával, személyközpontú pszichoterapeuta végzettséggel és kiképzői minősítéssel rendelkeznek, a Pszichoterápiás Tanács tagegyesületeire vonatkozó általános renddel és az egyetemi grémiumokkal való szerződéssel megegyezően. A képzésben pszichoterapeuta mellett (társvezetőként) részt vehetnek pszichoterapeuta szakvizsgával nem rendelkező kiképzők is. **A személyközpontú tanácsadó képzésben** oktatóként az egyesület bármely kiképzője részt vehet.

9. A kiképzők és a képzésben lévők a csoport elején szóbeli vagy írásos **szerződést** kötnek a képzésben vagy annak adott moduljában történő munkára. A szerződés tartalmazza a képzési modul célját, módszereit, helyét, idejét, költségét, a hiányzás elfogadható mértékét és az önismereti és kiképző csoportban való részvétel szabályait.
10. A képző csoportok **létszáma maximálisan 20 fő lehet**. A csoport összeállítás kapcsán a lehetőségekhez mérten törekedni kell a „vegyes” összetétel kialakítására (életkor, nem, stb.).
11. Minden oktatónak az egyesület felé **regisztrációs díjat** kell fizetnie a mindenkori egyesületen belüli szabályozásnak megfelelően.
12. A csoportból való **elfogadható hiányzás** maximuma - a képzési modulokban külön-külön számolva - az óraszám 10%-a, függetlenül a hiányzás indokától. A képzési díj hiányzás esetén is megfizetendő. **Pótlás** az adott csoportban csak abban az esetben lehetséges, ha a csoport konszenzussal hosszabbított időtartamban állapodik meg. A nem teljesített képzési modult más csoportban lehet pótolni, de azt a képzési egységet teljes egészében teljesíteni kell, összes feltételével együtt.
13. A képzést ajánlott egy folyamatban elvégezni. Azonban a **képzés megszakadása** esetén lehetőség van 5 éven belül annak folytatására. Természetesen csak befejezett modulok érvényesíthetők.
14. Ha egy jelölt **nem kiképző pszichoterapeutához** járt képzésre, személyközpontú pszichoterapeuta végzettséget ezzel később sem szerezhetsz, s képzése nem minősülhet esetleges későbbi pszichoterapeuta képzése módszerspecifikus részének.
15. **Más országban szerzett** képesítésről a hazai irányelvek mérvadósága mellett a TB dönt, a curriculumok összevetése alapján. Modulok beszámítása szintén lehetséges, megfelelő tartalmi és formai egyezés esetén. Az egyesület a Személyközpontú Pszichoterápiás és Tanácsadási Egyesületek Európai Hálózatának (PCE-Europe) tagja. A Hálózatot alkotó egyesületek/intézmények egymás között a következő megállapodást kötötték:
"Lakóhely-változtatás esetén a másik országban szerzett személyközpontú pszichoterápiás képzettséget, vagy a tréning egyes elemeit kölcsönösen elfogadják, amennyiben
- a régi és új lakóhely szerinti országban a képzésben való részvétel feltételei, valamint
a. a kiképző program egésze, illetőleg annak egyes elemei kölcsönösen megfelelőek."

III. A SZEMÉLYKÖZPONTÚ PSZICHOTERAPEUTA ÉS TANÁCSADÓ KÉPZÉS MODULJAI

KÉPZÉSI ELŐFELTÉTEL: SAJÁTÉLMÉNYŰ ÖNISMERETI CSOPORT

Cél és keretek

Zárt, állandó összetételű, kettős vezetéssel vezetett nondirektív személyközpontú kiscsoport, célja a módszer megismerése sajátélményben, önismeret szerzése, személyes fejlődés elősegítése. Ennek érvényes elvégzése kötelező a szakmai képzés megkezdése előtt!

Időtartama legalább 150 óra, minimum másfél esztendő alatt. Zárt csoport és teljes, befejezett csoportfolyamat szükséges.

Személyközpontú önismereti csoport önmagában is szervezhető. E modul része lehet más képzéseknek is (pl. mentálhigiénés képzések, klinikai szakpszichológus képzés, más képzések önismereti része).

Az első csoport alkalom még nyitott, melynek végén a jelentkező kifejezheti szándékát a folytatásról. A csoportba való bekerülésről szakmai megfontolások alapján a csoportvezetők döntenek.

Képzési előfeltételnek egyéni személyközpontú sajátélmény is választható, szintén 150 órában.

Ajánlás

Egyéni személyközpontú terápiát / sajátélményt minimum 20 órában (a 150 órás csoportfolyamat kiegészítéseképpen) látunk szükségesnek. (Ez jelenleg csak ajánlás formájában kerül be a képzési rendbe).

A kiképzőkre vonatkozó feltételek

Az önismereti csoport kötelezően kettős vezetésű. Az egyik vezető legalább kiképző kell, hogy legyen, a másik vezető lehet (nem feltétlenül kiképző) személyközpontú tanácsadó vagy személyközpontú pszichoterapeuta. Minden csoportvezető az egyesület tagja kell, hogy legyen.

Egyéni sajátélmény vezetésére a pszichoterápiás képzésben csak kiképző pszichoterapeuta jogosult. A tanácsadó képzésben személyközpontú kiképző is lehet az egyéni sajátélmény vezetője.

Az eredményes lezárás feltételei

A folyamatban aktív részvétel szükséges, az esetleges hiányzás nem haladhatja meg a 10%-ot. E mellett szükséges a megfelelő mértékű önismereti fejlődés elérése a csoport befejezéséig. Ennek elért szintjéről a csoportidő mintegy 2/3-ánál és a lezáráskor visszajelzést kap a jelölt. Nem elegendő mértékű fejlődés esetén további önismereti folyamat teljesítése szükséges.

I. SAJÁTÉLMÉNYŰ MÓDSZERSPECIFIKUS TRÉNING (a szakmai képzés első fázisa)

Cél és keretek

A tréning 120 órás időtartamú, ebből 100 óra tréning program alapján, direktív módon vezetett zárt, állandó összetételű kiscsoport + 25 óra terápiás lánc szupervízió mellett.

A kiképzőkre vonatkozó feltételek

A tréninget egy kiképző is vezetheti, végzettsége a pszichoterápiás szakirányon kiképző pszichoterapeuta kell, hogy legyen. Tisztán tanácsadói képzési csoportban a tréning vezetője lehet személyközpontú kiképző is.

Az eredményes lezárás feltételei

A folyamatban aktív részvétel szükséges, az esetleges hiányzás nem haladhatja meg a 10%-ot. További feltétel egy akvárium helyzetben végzett "helyzetgyakorlat" sikeres teljesítése.

II. ELMÉLETI SZEMINÁRIUM

Cél és keretek

A szükséges elméleti ismeretek elsajátítása: 50 óra elmélet, szemináriumi formában, kiscsoportban.

Szakirodalmi jegyzék alapján önálló tanulás is szükséges.

Gondosan összeállított elméleti vizsgatételekkel rendelkezünk.

A kiképzőkre vonatkozó feltételek

Az elméleti képzési blokkot a pszichoterapeuta képzésben kiképző pszichoterapeuta kell, hogy vezesse. Tisztán személyközpontú tanácsadó képzési csoportban személyközpontú kiképző is lehet az elméleti blokk vezetője.

Az eredményes lezárás feltételei

A folyamatban aktív részvétel szükséges, az esetleges hiányzás nem haladhatja meg a 10%-ot.

III. SZUPERVÍZIÓ

Cél és keretek

Célja a pszichoterápiás vagy tanácsadási gyakorlat szakmai elkísérése, követése, szupervíziós segítése, kiscsoportos formában.

Időtartama 100 óra, minimum 1 év alatt. Elkezdéséhez az önismereti modul teljesítése feltétlenül szükséges.

A pszichoterápiás szakirányon valós páciensekkel végzett pszichoterápiás esetek, míg a tanácsadó szakirányon pszichésen egészséges személyekkel végzett tanácsadási esetek vezetése és azok szupervízióba vitele követelmény.

A kiképzőkre vonatkozó feltételek

A szupervíziós képzési egységet a pszichoterapeuta képzésben kiképző pszichoterapeuta kell, hogy vezesse. Tisztán személyközpontú tanácsadói képzési csoportban személyközpontú kiképző is lehet szupervízor.

Az eredményes lezárás feltételei

A folyamatban aktív részvétel szükséges, az esetleges hiányzás nem haladhatja meg a 10%-ot. A szupervízió lezárásának további feltétele, hogy minimum két megfelelő saját esetet hozzon a szupervíziós csoportba.

IV. A ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

A vizsgáztatás és személyi feltételei

A záróvizsga bizottság legalább két kiképzőből áll. Ha a vizsgázók között pszichoterapeuta jelöltek is vannak (a személyközpontú pszichoterapeuta szakirány hallgatói) mindenképpen

szükséges, hogy legalább az egyik vizsgáztató kiképző személyközpontú pszichoterapeuta legyen.

Vizsgára bocsáthatóság

Zárvizsgára bocsátható, aki összes felvételi és képzési előfeltételt igazoltan teljesítette, s eredményesen elvégezte a szakiránynak megfelelő módszerspecifikus tréninget, az elméleti blokkot és a szupervíziós blokkot, valamint leadott egy 10-15 oldalas esetleírást, egy saját pszichoterápiás vagy tanácsadói esetéről (záródolgozat). Elkészítéséhez a kiképzőitől konzulensi segítséget vehet igénybe.

A vizsga

A vizsga tartalma a saját eset bemutatása és megvédése + 2 db elméleti kérdés (előre megadott tételsor alapján).

A vizsga dokumentációja egy vizsga jegyzőkönyv, amely tényszerűen tartalmazza a vizsgázó hallgatók adatait és az érintett témaköröket, kérdéseket. A jegyzőkönyv a TB dokumentációjában megőrzendő.

A tanúsítvány és kiadása

A tanúsítványokat a képzés valamennyi moduljának teljesítése és igazolása után, a képzési rend minden feltételének teljesülése esetén a Tanulmányi Bizottság állítja ki, s a TB elnöke és az Egyesület elnöke írja alá.

Személyközpontú pszichoterápiás tanúsítványt csak „pszichoterapeuta” szakorvos vagy szakpszichológus kaphat.

A személyközpontú tanácsadói tanúsítvány a tanácsadási szakirányunk elvégzését igazolja, amely a személyközpontú módszer alkalmazására készít fel az alapidiploma által meghatározott kompetenciaterületen belül. (ld. még: általános szabályok 7.pont).

Azon leendő pszichoterapeuta kollegákat, akik pszichoterápiás szakirányon végeztek, de pszichoterápiás egyetemi szakvizsgájukat még nem szerezték meg, ideiglenesen „személyközpontú tanácsadó” tanúsítvány illeti meg. Csak a ráépített pszichoterápiás szakvizsga teljesítése és a bizonyítvány bemutatása után kaphatják meg „személyközpontú pszichoterapeuta” tanúsítványukat.

A tanúsítványok átadása, valamint a regiszterbe történő felvétel a vizsga végeztével mielőbb történjék meg. A honlapon hozzáférhető nyilvános regiszterben történő szerepeltetéshez adatvédelmi okokból a kollega írásos beleegyezése szükséges.

V. A KIKÉPZŐVÉ VÁLÁS KRITÉRIUMRENDSZERE

Személyközpontú kiképzővé válhat az a személyközpontú tanácsadó, akinél a következő feltételek egyszerre teljesülnek:

- személyközpontú módszerspecifikus végzettségét legalább 5 éve szerezte,
- fenti végzettsége alapján tevékenységét folyamatosan gyakorolja
- kiképző mellett a képzésben gyakorló oktatást végez (min.1 csoport)
- tudományos munkái, publikációi vannak,
- részt vesz kiképzői szupervíziókn,
- elfogadja és betartja az egyesület képzési rendjét,
- + egy munkáját jól ismerő kiképző pozitív javaslata.

Kiképző pszichoterapeutává válhat az a személyközpontú pszichoterapeuta, aki a fenti valamennyi kritériumnak megfelel, továbbá:

- pszichoterapeuta egyetemi szakvizsgáját legalább 5 éve szerezte, s
- e végzettsége alapján tevékenységét folyamatosan gyakorolja.

A leendő kiképző kellően alátámasztott írásos kérelmét a TB bírálja el.

* * * * *

Ezen képzési rend a 2013-ban érvénybe lépett curriculum módosítása a felnőttképzési törvényhez igazodva.

A TB által elfogadva: 2021. márc. 9.